

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

15.09.2008 N 852

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22 грудня 2008 р.
за N 1219/15910

**Про затвердження Положення
про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат)
для дітей, які потребують корекції фізичного
та (або) розумового розвитку**

Відповідно до пункту 7 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 N 964 (964-2000-п) (із змінами),

Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти України від 13.05.93 N 136 (z0120-93) "Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу-інтернат (школу, клас) України для дітей з вадами фізичного або розумового розвитку", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01.09.93 за N 120.

3. Міністру освіти і науки Автономної Республіки Крим, начальникам управлінь освіти і науки обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій довести до відома керівників навчальних закладів Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, і забезпечити організацію діяльності таких закладів відповідно до цього Положення.

4. Цей наказ і Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, опублікувати в "Інформаційному збірнику Міністерства освіти і науки України" та розмістити на веб-сторінці Міністерства.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Полянського П.Б.

Міністр

І.О.Вакарчук

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Міністра фінансів
України

В.М.Матвійчук

Міністр праці та соціальної
політики України

Л.Л.Денісова

Міністр економіки України

Б.М.Данилишин

Міністр охорони здоров'я
України

В.М.Князевич

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти
і науки України
15.09.2008 N 852

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22 грудня 2008 р.
за N 1219/15910

ПОЛОЖЕННЯ
про спеціальну загальноосвітню школу
(школу-інтернат) для дітей, які потребують
корекції фізичного та (або) розумового розвитку

I. Загальні положення

1.1. Спеціальна загальноосвітня школа (школа-інтернат) - загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, (далі - спеціальна школа (школа-інтернат)), що забезпечує реалізацію права таких громадян на здобуття повної загальної середньої освіти та здійснює заходи з реабілітації.

Спеціальна загальноосвітня школа-інтернат - загальноосвітній навчальний заклад, що забезпечує здобуття певного рівня освіти, професійну орієнтацію та підготовку, проводить корекційно-розвиткову роботу з дітьми, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, умови проживання та утримання за рахунок держави.

Спеціальна загальноосвітня школа - загальноосвітній навчальний заклад з продовженим днем, що забезпечує навчання, виховання та корекційно-розвиткову роботу дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, за рахунок держави.

Це Положення поширюється на спеціальні школи (школи-інтернати) незалежно від їх видів, форм власності та підпорядкування.

1.2. Спеціальна школа (школа-інтернат) у своїй діяльності керується Конституцією України (254к/96-В), Законами України "Про освіту" (1060-12), "Про загальну середню освіту" (651-14), "Про дошкільну освіту" (2628-14), "Про охорону дитинства" (2402-14), "Про реабілітацію інвалідів в Україні"

(2961-15), "Про психіатричну допомогу" (1489-14), нормативно-правовими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 N 964 (964-2000-п) (із змінами), цим Положенням та власним статутом.

1.3. Відповідно до Закону України "Про реабілітацію інвалідів в Україні" (2961-15) спеціальна школа (школа-інтернат) за змістом реабілітаційних заходів належить до установ психолого-педагогічної реабілітації та здійснює комплексну реабілітацію дітей-інвалідів відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації.

1.4. Головними завданнями спеціальної школи (школи-інтернату) є:

- забезпечення права дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, на здобуття певного освітнього рівня загальної середньої освіти шляхом спеціально організованого навчально-виховного процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою, медичною реабілітацією;
- розвиток природних здібностей і обдарувань, творчого мислення вихованців, здійснення їх допрофесійної та професійної підготовки, формування соціально адаптованої особистості;
- сприяння засвоєнню учнями норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- сприяння фізичному і психічному розвитку дітей;
- забезпечення у процесі навчання й виховання системного кваліфікованого психолого-медико-педагогічного супроводу з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців);
- здійснення соціально-педагогічного патронату: надання психолого-педагогічної допомоги батькам (особам, які їх замінюють) з метою забезпечення їх активної участі в комплексній навчально-виховній, корекційно-розвитковій роботі.

1.5. Спеціальна школа (школа-інтернат) може бути державної, комунальної чи приватної форм власності.

1.6. Створення, реорганізація і ліквідація спеціальної школи (школи-інтернату) здійснюються у порядку, установленому законодавством України.

1.7. Спеціальна школа (школа-інтернат) діє на підставі статуту, який розробляється на основі Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 N 964 (964-2000-п) (із змінами), цього Положення з урахуванням виду спеціальної школи (школи-інтернату) та особливостей її діяльності.

Статут спеціальної школи (школи-інтернату) затверджується власником (для державних та комунальних спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) - відповідним органом управління освітою, для приватної спеціальної школи (школи-інтернату) - погоджується з відповідним органом управління освітою) та реєструється місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування.

1.8. Діяльність спеціальної школи (школи-інтернату), заснованої на приватній формі власності, здійснюється за наявності ліцензії, виданої в установленому законодавством порядку.

1.9. Спеціальна школа (школа-інтернат) є юридичною особою з дня її реєстрації, має самостійний баланс, рахунки, печатку встановленого зразка, штамп, бланки зі своїм найменуванням.

Фінансування спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) здійснюється:

- державної форми власності за рахунок державного бюджету;
- комунальної форми власності за рахунок коштів місцевих бюджетів за казначейською формою обслуговування;
- приватних за рахунок коштів засновників через рахунки в установах банків.

II. Види, структура спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) та строки навчання

2.1. Спеціальні школи (школи-інтернати) I, I-II, I-III ступенів можуть функціонувати разом або самостійно:

I ступінь - початкова школа (підготовчий клас, 1-4 класи, строк навчання 5 років);

II ступінь - основна школа (5-9 (10) класи, строк навчання 5 (6) років);

III ступінь - старша школа з профільним спрямуванням навчання (11-13 класи, строк навчання 3 роки).

2.2. Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей функціонують такі основні види спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів):

1) для глухих дітей - I-III ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи, III ступінь - 11-13 класи);

2) для дітей зі зниженим слухом - I-III ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи, III ступінь - 11-13 класи);

3) для сліпих дітей - I-III ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи, III ступінь - 11-13 класи);

4) для дітей зі зниженим зором - I-III ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи, III ступінь - 11-13 класи);

5) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату - I-III ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи, III ступінь - 11-13 класи);

6) для дітей з тяжкими порушеннями мовлення - I-II ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-10 класи);

7) для дітей із затримкою психічного розвитку - I-II ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-9 класи);

8) для розумово відсталих дітей - I-II ступенів (I ступінь - підготовчий клас, 1-4 класи, II ступінь - 5-9 (10) класи).

2.3. Спеціальна школа (школа-інтернат) може входити до складу навчально-виховних комплексів, навчальних закладів різних типів, а також утворювати навчально-виховні об'єднання з дошкільними, позашкільними та іншими навчальними закладами для задоволення культурно-освітніх потреб учнів (вихованців).

2.4. Спеціальна школа (школа-інтернат) може мати у своєму складі дошкільні групи, класи з поглибленим вивченням предметів та класи (групи) з вечірньою (заочною) формою навчання.

2.5. На бажання батьків діти, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, можуть лише навчатися у спеціальних школах-інтернатах без проживання у них.

2.6. Для організації навчально-виховної та корекційно-розвиткової роботи дітей, які мають складні вади розвитку (діти з порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з розумовою відсталістю, затримкою психічного розвитку, діти з раннім дитячим аутизмом, сліпоглухі), у складі спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) відкриваються окремі класи

(групи). Гранична наповнюваність класів (груп) для дітей, які мають складні вади розвитку, не повинна перевищувати 6 осіб.

2.7. За наявності достатньої кількості учнів, відповідної матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення спеціальна школа (школа-інтернат) може мати спеціальні класи (групи) для дітей інших нозологій.

2.8. Для дітей з помірно розумовою відсталістю у спеціальних школах (школах-інтернатах) можуть відкриватися окремі класи.

2.9. Для дітей 6(7) років, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, але не отримали відповідної дошкільної підготовки або не готові до навчання з інших обставин, у спеціальних школах (школах-інтернатах) відкриваються підготовчі класи.

2.10. Для учнів спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для розумово відсталих дітей, які за станом здоров'я можуть оволодіти професією певного кваліфікаційного рівня, у школах з відповідною навчально-матеріальною базою відкриваються 10-і класи з поглибленою професійною реабілітацією. Добір учнів до таких класів здійснюється за рекомендаціями лікарів і шкільних психолого-медико-педагогічних комісій з урахуванням побажань учнів та їх батьків (осіб, які їх замінюють).

2.11. Мережа класів та їх наповнюваність у спеціальній школі (школі-інтернаті) установлюється засновником (власником) відповідно до Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 (з0229-02), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517.

2.12. Для надання індивідуальної корекційної допомоги та добору відповідних програм навчання у кожній спеціальній школі (школі-інтернаті) діють шкільні психолого-медико-педагогічні комісії, метою яких є:

- вивчення особливостей психофізичного розвитку кожного учня (вихованця) у динаміці;
- визначення адекватних умов, форм і методів навчально-виховної, корекційно-розвиткової роботи, професійної реабілітації;

- переведення учнів (вихованців) до наступного класу спеціальної школи (школи-інтернату) одного і того ж виду.

III. Зарахування та добір дітей для навчання у спеціальних школах (школах-інтернатах)

3.1. Комплектування спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) учнями здійснюється Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, управліннями освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - органи управління освітою).

Направлення дітей до спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) здійснюється на бажання батьків (осіб, що їх замінюють) на підставі висновків відповідних психолого-медико-педагогічних консультацій.

3.2. Органи управління освітою, у підпорядкуванні яких немає спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) певних видів, щороку з 1 червня до 1 серпня спільно з органами управління освітою, на території яких розташована спеціальна школа (школа-інтернат) потрібного виду, вирішують питання про направлення дітей до таких закладів.

3.3. Зарахування учнів до спеціальної школи (школи-інтернату) проводиться, як правило, до початку навчального року наказом директора на підставі таких документів:

- ✓ направлення відповідного органу управління освітою;
- ✓ заяви батьків або осіб, які їх замінюють;
- ✓ копії свідоцтва про народження дитини;
- ✓ висновку психолого-медико-педагогічної консультації;
- ✓ особової справи (витягу з особової справи) та документа про наявний рівень освіти (крім дітей, які зараховуються до підготовчого, першого класів);
- ✓ індивідуальної програми реабілітації інваліда (для дитини-інваліда);
- ✓ довідок про стан здоров'я дитини: "Медична карта дитини" (ф. N 026/о (va302282-99)); витяг з "Історії розвитку дитини" (ф. N 112/о (va302282-99)) з даними про результати аналізів (загальний аналіз крові та сечі, мазок із зіва на дифтерію, аналіз калу на дезгрупу, яйця глистів, зшкребок на ентеробіоз); копії "Карти профілактичних щеплень" (ф. N 063/о (va302282-99)); довідки закладу охорони здоров'я про те, що дитина не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.

Усі діти з недорозвиненням мовлення повинні мати висновок сурдолога.

Для зарахування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, окрім зазначених, подаються документи, передбачені пунктом 37 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 N 866 (866-2008-п).

3.4. Документи, необхідні для зарахування дитини до спеціальної школи (школи-інтернату), подаються особисто батьками або особами, які їх замінюють.

3.5. Направлення дітей до спеціальної школи (школи-інтернату) відповідного виду здійснюється за висновком відповідних психолого-медико-педагогічних консультацій відповідно до медичних показань і протипоказань.

3.5.1. До спеціальної школи (школи-інтернату) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату зараховуються діти 6(7) років, які самостійно пересуваються, не потребують індивідуального догляду, з такими захворюваннями:

- церебральні паралічі;
- наслідки поліомієліту у відновному і резидуальному станах;
- артрогрипоз, хондродистрофія, міопатія, наслідки інфекційних поліартритів;
- інші вроджені і набуті деформації опорно-рухового апарату.

Діти, у яких, крім рухових розладів, констатується затримка психічного розвитку та розумова відсталість, виокремлюються в окремі класи в складі цієї школи.

За наявності відповідних умов та кадрового забезпечення у спеціальній школі (школі-інтернаті) можуть навчатися діти з тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату, які себе не обслуговують і відповідно до індивідуальної програми реабілітації дитини-інваліда потребують індивідуального догляду та супроводу, стан здоров'я яких дає змогу перебувати в дитячому колективі згідно з рекомендованим лікарями режимом.

Не зараховуються до спеціальної школи (школи-інтернату) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату діти, які:

- страждають на часті епілептичні напади;
- мають стійкий енурез і енкопрез унаслідок органічного ураження центральної нервової системи;
- страждають на терапевтично-резистентні судомні напади, шизофренію з наявністю продуктивної симптоматики, тяжкі порушення поведінки, небезпечні для дитини та оточення;
- мають тяжку, глибоку розумову відсталість;

- яким за станом здоров'я протипоказане перебування в дитячому колективі.

3.5.2. До спеціальної школи (школи-інтернату) для розумово відсталих дітей зараховуються розумово відсталі діти 6(7) років та діти з відповідним діагнозом з такими медичними показаннями:

- легка розумова відсталість;
- помірна розумова відсталість;
- органічна деменція різного походження, яка відповідає легкій та помірній розумовій відсталості.

Не зараховуються до спеціальної школи (школи-інтернату) для розумово відсталих дітей діти з тяжкою, глибокою розумовою відсталістю, органічною деменцією різного походження з вираженою дезадаптацією, відсутністю навичок самообслуговування:

- з психічними захворюваннями, у яких, окрім розумової відсталості, спостерігаються інші тяжкі нервово-психічні порушення;
- з розумовою відсталістю або органічною деменцією з вираженими і стійкими психопатоподібними розладами;
- з розумовою відсталістю з частими денними або нічними судомними нападами;
- з шизофренією із стійкими психопатичними розладами;
- стійким денним і нічним енурезом, енкопрезом;
- різними відхиленнями в психічному розвитку, пов'язаними з первинним порушенням слуху, зору, опорно-рухового апарату;
- із затримкою психічного розвитку, пов'язаною із залишковими явищами органічних уражень головного мозку або соціальною (педагогічною) занедбаністю.

3.5.3. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для глухих дітей зараховуються діти 6 (7) років, які:

- не реагують на гучний голос;
- не реагують на голос розмовної гучності біля вуха;
- розрізняють окремі мовні звуки (а, о, у, р), що вимовляються біля вуха голосом підвищеної гучності.

Такі діти характеризуються середньою втратою слуху у мовному діапазоні понад 80 децибел частоти від 500 до 40 000 герц.

3.5.4. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей зі зниженим слухом зараховуються діти 6(7) років, які:

- мають середню втрату слуху в діапазоні від 30 до 80 децибел, розрізняють мову (слова і словосполучення звичайної розмовної гучності на відстані 3

метрів) і мають унаслідок часткової втрати слуху різні рівні недорозвинення мовлення;

- утратили слух у шкільному або дошкільному віці, але зберегли мовлення (повністю або частково);
- розрізняють мову розмовної гучності на відстані 3 метрів від вуха, але мають значний недорозвиток мовлення, що зумовлює труднощі в навчанні таких дітей у загальноосвітньому навчальному закладі.

Не зараховуються до спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей глухих, зі зниженим слухом діти:

- з вадами слуху в поєднанні з тяжкою, глибокою розумовою відсталістю;
- з важкими порушеннями мовлення на фоні нормального слуху (алалія, афазія та ін.);
- з психопатоподібними розладами;
- із стійким денним і нічним енурезом, енкопрезом.

3.5.5. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей з важкими порушеннями мовлення зараховуються діти 6(7) років з нормальним слухом та первинно збереженим інтелектом, які мають важкі системні мовленнєві порушення (алалія, дизартрія, ринолалія, афазія, заїкуватість, загальне недорозвинення мовлення), що перешкоджають навчанню у загальноосвітньому навчальному закладі, оскільки важкі органічні порушення мовлення центрального походження, як правило, зумовлюють специфічну затримку психічного розвитку дитини.

За наявності достатнього контингенту учнів (вихованців) з однорідними порушеннями мовлення (алалія, афазія, заїкуватість та ін.) створюються окремі класи з обов'язковим обліком мовленнєвого рівня кожного учня.

Не зараховуються до спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей з важкими порушеннями мовлення діти, які:

- мають знижений слух;
- розумову відсталість;
- хворі на епілепсію, з частими денними або нічними судомними нападами;
- хворі на шизофренію з психопатоподібними розладами;
- страждають стійким денним і нічним енурезом;
- не обслуговують себе у зв'язку з важкими фізичними вадами і потребують особливого догляду;
- мають мовленнєві порушення, що можуть бути виправлені в процесі індивідуальних занять з учителем-логопедом.

3.5.6. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для сліпих дітей зараховуються діти 6(7) років:

- з гостротою зору 0,04Д і нижче на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією;
- з гостротою зору 0,05-0,08Д на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією, у разі складних порушень зорових функцій, прогресуючих очних захворювань, що призводять до сліпоті.

3.5.7. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей зі зниженим зором зараховуються діти 6(7) років:

- з гостротою зору 0,05-0,4Д на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією; при цьому враховується стан інших зорових функцій (поле зору, гострота зору на близькій відстані, форми та перебіг патологічного процесу);
- з більш високою гостротою зору у разі прогресуючих або частих рецидивних захворювань, а також за наявності астенічних явищ, що виникають під час читання та письма на близькій відстані.

У всіх випадках діти повинні читати шрифт N 9 таблиці для визначення гостроти зору зблизька зі стерпною корекцією звичайним оптичним склом на відстані не ближче 15 см.

Не зараховуються до спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей сліпих, зі зниженим зором діти:

- з розумовою відсталістю тяжкого, глибокого ступеня;
  - з глибокими відхиленнями у поведінці;
  - із значними порушеннями рухової сфери, які самостійно не пересуваються і не обслуговують себе;
- із стійким денним і нічним енурезом і енкопрезом.

3.5.8. До спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей із затримкою психічного розвитку зараховуються діти 6(7) років з уповільненим темпом психічного розвитку, але з потенційно збереженими можливостями інтелектуального розвитку.

До спеціальної школи (школи-інтернату) для дітей із затримкою психічного розвитку можуть зараховуватися і діти з такими клінічними характеристиками:

- затримка розвитку за типом конституціонального (гармонійного) психічного і психофізичного інфантилізму;
- затримка розвитку соматогенного походження з явищами стійкої соматичної астенії, соматогенної інфантилізації;
- затримка розвитку психогенного походження у разі патологічного розвитку особистості невротичного характеру з явищами психічної загальмованості, психогенної інфантилізації.

Учні (вихованці) із затримкою психічного розвитку, які навчаються у 1-4 класах, у міру відновлення здоров'я, досягнення стабільних успіхів у навчанні переводяться до загальноосвітньої школи за висновком психолого-медико-педагогічної консультації.

Не зараховуються до спеціальної школи (школи-інтернату) для дітей із затримкою психічного розвитку діти з такими клінічними формами і станами:

- розумова відсталість;
- органічна деменція різного походження;
- виражені вади слуху, зору, опорно-рухового апарату;
- психопатія і психопатоподібні стани різного характеру;
- різні нервово-психічні розлади, що не зумовлюють порушень пізнавальної діяльності;
- педагогічна (соціальна) занедбаність, що не зумовлена порушеннями пізнавальної діяльності.

3.6. До підготовчого класу спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернату) за висновком відповідної психолого-медико-педагогічної консультації зараховуються діти з 6 (7) років, які не здобули дошкільну освіту або через певні обставини не готові до навчання у школі.

3.7. До 1-го класу спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернату) за висновком відповідної психолого-медико-педагогічної консультації зараховуються діти з 6(7) років, які здобули дошкільну освіту.

У разі, коли за висновком відповідної психолого-медико- педагогічної консультації та рекомендаціями лікарів учні (вихованці) спеціальної школи (школи-інтернату) розпочинають навчання не з підготовчого, а з I-го класу, строк навчання у школі I ступеня зменшується на один рік.

3.8. При зарахуванні дітей до спеціальної школи (школи-інтернату) допускається перевищення віку, установленого для загальноосвітніх навчальних закладів, на 1-2 роки.

3.9. У разі відновлення здоров'я учні (вихованці) спеціальної школи (школи-інтернату) за висновком відповідної психолого-медико-педагогічної консультації переводяться до іншого типу загальноосвітнього навчального закладу за місцем проживання дитини чи за вибором батьків (осіб, які їх замінюють).

3.10. Порядок приймання, комплектування класів, утримання учнів (вихованців) спеціальної школи (школи-інтернату) приватної форми власності визначається керівником цього закладу відповідно до законодавства,

затверджується його засновником (власником) за погодженням з відповідним органом управління освітою.

IV. Організація діяльності спеціальної школи (школи-інтернату) та соціальний захист вихованців

4.1. Режим роботи спеціальної школи (школи-інтернату) встановлюється закладом з урахуванням особливостей організації навчально-виховного процесу відповідно до контингенту вихованців та погоджується з відповідними органами управління освітою і державної санітарно-епідеміологічної служби.

4.2. Під час канікул адміністрація спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернату) сприяє організації відпочинку та оздоровлення вихованців у дитячих санаторіях, таборах відпочинку тощо.

4.3. За заявою батьків або осіб, які їх замінюють, вихованці спеціальних шкіл-інтернатів на період канікул, у вихідні та святкові дні, а з поважних причин і в інші дні, можуть виїжджати додому в супроводі дорослих.

4.4. На клопотання батьків або осіб, які їх замінюють, вихованці, які перебувають на утриманні в спеціальній школі-інтернаті, можуть проживати у своїх сім'ях, якщо це не шкодитиме фізичному та психічному здоров'ю дітей і батьки дитини не позбавлені батьківських прав.

Надання такої можливості на період від одного місяця до повного строку навчання в спеціальній школі-інтернаті оформляється наказом директора.

4.5. Відволікання учнів (вихованців) від навчальних занять забороняється, крім особливих випадків, передбачених законодавством.

4.6. Утримання учнів (вихованців), які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, у спеціальних школах (школах-інтернатах) державної та комунальної власності здійснюється за рахунок держави.

4.7. У спеціальних школах (школах-інтернатах) приватної форми власності утримання учнів (вихованців) здійснюється за рахунок засновника (власника) та інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

4.8. Учні (вихованці) спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) забезпечуються предметами гардеробу, текстильної білизни та предметами першої потреби відповідно до Норм матеріального та нормативів фінансового забезпечення

дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також вихованців шкіл-інтернатів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 17.11.2003 N 763 (z0027-04), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12.01.2004 за N 27/8626.

Спортивним інвентарем та обладнанням, засобами навчання та іншим навчальним приладдям, іграшками та іграми, матеріалами для розвитку індивідуальних творчих здібностей учнів (вихованців), гурткової, секційної роботи, технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення учні забезпечуються відповідно до встановлених норм.

Забезпечення підручниками та навчальними посібниками учнів (вихованців) спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) здійснюється відповідно до Порядку забезпечення учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів підручниками та навчальними посібниками, затвердженого наказом Міністерства освіти України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України від 24.12.99 N 442/311/155 (z0014-00), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.01.2000 за N 14/4235 (із змінами).

4.9. Учні (вихованці) спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) з вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату забезпечуються засобами індивідуальної корекції.

4.10. Учні (вихованці) спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, перебувають на повному державному утриманні та користуються пільгами, установленими законодавством для цієї категорії дітей.

4.11. Після закінчення спеціальної школи-інтернату випускникам безоплатно видається комплект літнього одягу і взуття, що був у їхньому користуванні під час навчання. За потреби, з урахуванням матеріального становища родини, безоплатно може видаватися також комплект зимового одягу і взуття, що був у користуванні дитини під час навчання в цьому закладі.

Вихованцям, які вибули із школи-інтернату з інших причин, безоплатно видається комплект сезонного одягу та взуття, що був у їхньому користуванні на момент вибуття.

4.12. Медичне обслуговування учнів (вихованців) спеціальної школи (школи-інтернату) незалежно від підпорядкування і форми власності здійснюється медичними працівниками відповідно до штатного розпису закладу. У разі тимчасової вакансії посад медичних працівників окремих спеціальностей

медичне обслуговування здійснюють медичні працівники дитячих закладів охорони здоров'я за територіальним принципом.

Органи управління освітою забезпечують перевезення вихованців до дитячих закладів охорони здоров'я на консультацію і (або) госпіталізацію та повернення їх до навчальних закладів.

4.13. Відповідальність за організацію харчування учнів (вихованців) спеціальної школи (школи-інтернату) незалежно від підпорядкування та форми власності, додержання у навчальному закладі вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм покладається на засновника (власника) та керівника цього закладу.

Харчування учнів (вихованців) у спеціальній школі (школі-інтернаті) здійснюється відповідно до норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 N 1591 (1591-2004-п) (із змінами).

Організація харчування учнів (вихованців) здійснюється відповідно до Порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я та Міністерства освіти і науки України від 01.06.2005 N 242/329 (з0661-05), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.06.2005 за N 661/10941.

4.14. Контроль та нагляд за організацією медичних та санітарно-гігієнічних заходів, якістю харчування учнів (вихованців) покладається на медичний персонал спеціальної школи (школи-інтернату), органи охорони здоров'я.

4.15. Науково-методичне забезпечення діяльності спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) здійснюється відповідно до статті 42 Закону України "Про загальну середню освіту" (651-14).

V. Організація навчально-виховного процесу в спеціальній школі (школі-інтернаті)

5.1. Навчально-виховний процес у спеціальній школі (школі-інтернаті) незалежно від її підпорядкування, виду і форми власності здійснюється відповідно до робочих навчальних планів, розроблених закладом на основі типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Робочий навчальний план спеціальної школи (школи-інтернату) державної та комунальної форми власності затверджується відповідним органом управління освітою місцевих державних адміністрацій; приватної форми

власності - засновником (власником) за погодженням з відповідним органом управління освітою.

Експериментальні та індивідуальні робочі навчальні плани спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернату) погоджуються з Міністерством освіти і науки України за поданням Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

5.2. Спеціальна школа (школа-інтернат) працює за навчальними програмами, підручниками і посібниками, що мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України. Під час навчання учнів у спеціальній школі (школі-інтернаті) II і III ступенів використовуються як спеціальні програми і підручники, так і програми й підручники загальноосвітньої школи. У випадках, коли учні мають ускладнені вади психофізичного розвитку, дисграфію, дислексію, акалькулію і не можуть засвоїти програму з окремих предметів, педагогічна рада школи за поданням шкільної психолого-медико-педагогічної комісії та погодженням з батьками (особами, які їх замінюють) приймає рішення про переведення таких учнів на навчання за індивідуальними навчальними програмами.

Індивідуальні навчальні програми розробляються вчителем на основі навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, та робочого навчального плану закладу, погоджуються з батьками (особами, які їх замінюють), розглядаються педагогічною радою і затверджуються керівником спеціальної школи (школи-інтернату). Навчальні досягнення таких учнів оцінюються за обсягом матеріалу, визначеного індивідуальною навчальною програмою.

5.3. У спеціальній школі (школі-інтернаті) приватної форми власності наповнюваність класів та груп визначається його засновником (власником) на підставі рішення педагогічної ради з урахуванням нормативів, умов роботи закладу та пропозицій батьків або осіб, які їх замінюють, але не вище відповідних нормативів наповнюваності, затверджених Міністерством освіти і науки України.

5.4. Навчально-виховний процес учнів (вихованців) у спеціальній школі (школі-інтернаті) здійснюється з урахуванням особливостей психічного та фізичного розвитку за змістом, формами і методами їх навчання, відповідного режиму дня, що забезпечує системність навчально-виховної, корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи, реабілітаційних заходів.

5.5. Навчально-виховний процес у спеціальній школі (школі-інтернаті) має корекційну спрямованість. Завдяки індивідуальному та диференційованому підходу створюються передумови для подолання порушень психофізичного розвитку, засвоєння учнями (вихованцями) програмового матеріалу, розвитку їх здібностей, професійно-трудової підготовки, подальшої соціалізації.

Ефективність навчально-виховної, корекційно-розвиткової роботи досягається через забезпечення учнів (вихованців) відповідними засобами навчання та реабілітації, медичними виробами.

5.6. Трудове навчання у спеціальній школі (школі-інтернаті) передбачає систему заходів, спрямованих на відновлення, компенсацію порушених функцій, оволодіння вихованцями трудовими вміннями і навичками, що є основою для подальшої професійної підготовки.

Трудове навчання здійснюється диференційовано з урахуванням психофізичних, індивідуальних особливостей та можливостей учня і може здійснюватися у формі професійного навчання.

Професійне навчання організовується на базі навчально-виробничих майстерень, навчально-дослідних ділянок, підсобного господарства тощо.

Професійна освіта, спрямована на оволодіння навичками спеціальності в спеціальній школі (школі-інтернаті) визначається з урахуванням рекомендацій лікарів, побажань учнів та їх батьків (осіб, які їх замінюють), потреб регіонів.

При проведенні уроків з трудового навчання класи поділяються на групи. Комплектування груп за видами праці здійснюється з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів та рекомендацій лікарів.

5.7. Розклад уроків складається відповідно до робочого навчального плану з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

5.8. Тривалість уроків у підготовчих, перших класах початкової школи становить 35 хвилин, у других - четвертих класах - 40 хвилин, у п'ятих - тринадцятих класах - 45 хвилин. При цьому у підготовчих, перших - четвертих класах після 15 хвилин уроку, у п'ятих - десятих класах після 20 хвилин уроку проводяться рухливі внутрішні перерви (фізкультхвилинки).

Тривалість перерв між уроками встановлюється з урахуванням необхідної організації активного відпочинку і харчування учнів, але не менше 15 хвилин, і великої перерви після другого або третього уроку - не менше 30 хвилин.

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату тривалість уроків у 5-13-х класах може становити 40 хвилин

за погодженням з відповідними органами управління освітою та державної санітарно-епідеміологічної служби.

5.9. Домашні та самостійні завдання у підготовчому, I-му класах не задаються. Письмові домашні завдання у наступних початкових класах не обов'язкові. Вони можуть задаватися учням з урахуванням типологічних та індивідуальних особливостей їх психофізичного розвитку.

Домашні завдання у 5-13-х класах задаються з урахуванням психофізичних особливостей, індивідуальних можливостей учнів та педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог. Зміст, обсяг і форма виконання домашніх завдань визначаються вчителем.

5.10. Навчання у 10(11)-х та 13-х класах спеціальної школи (школи-інтернату) завершується державною підсумковою атестацією. У початковій школі підсумковій атестації підлягають результати навчальної діяльності учнів четвертих класів.

5.11. Тривалість і структура навчального року, строки і тривалість канікул, оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) спеціальної школи (школи-інтернату), проведення державної підсумкової атестації, переведення і випуск учнів, видача документів про базову та повну загальну середню освіту, нагородження випускників спеціальної школи золотою і срібною медалями, Похвальним листом і Похвальною грамотою здійснюються відповідно до законодавства.

5.12. Випускники спеціальної школи (школи-інтернату), які закінчили школу II ступеня (крім тих, які навчалися у школі (школі-інтернаті) для розумово відсталих дітей), одержують свідоцтво про базову загальну середню освіту державного зразка, що дає право на вступ до професійно-технічного навчального закладу, вищого навчального закладу I-II рівнів акредитації. На бажання випускники можуть продовжувати здобувати повну загальну середню освіту в школі(школі-інтернаті) III ступеня.

Випускники, які закінчили спеціальну школу (школу-інтернат) III ступеня, одержують атестат про повну загальну середню освіту, що дає право на вступ до професійно-технічних та вищих навчальних закладів.

Випускники, які закінчили спеціальну школу (школу-інтернат) для розумово відсталих дітей, отримують свідоцтво про закінчення спеціальної загальноосвітньої школи, що дає право на вступ до професійно-технічного навчального закладу з урахуванням рекомендацій лікарів.

Спеціальна школа (школа-інтернат) приватної форми власності має право видавати випускникам документи державного зразка про відповідний рівень освіти за умови проведення атестації цього закладу.

5.13. Мова навчання й виховання в спеціальній школі (школі-інтернаті) визначається відповідно до Конституції України (254к/96-ВР), закону України про мови (8312-11).

VI. Особливості навчально-виховної, корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів

6.1. Навчально-виховна та корекційно-розвиткова робота є складовою режиму спеціального загальноосвітнього навчального закладу, додержання якого є обов'язковим для усіх працівників. Режим роботи школи (школи-інтернату) складається з урахуванням специфіки його функціонування (цілодобовий - для спеціальної школи-інтернату, подовженого дня - для спеціальної школи), з урахуванням психофізичних особливостей учнів (вихованців), санітарно-гігієнічних вимог.

6.2. Відповідно до Типових навчальних планів у спеціальній школі (школі-інтернаті) залежно від її виду проводиться корекційно-розвиткова робота з предметно-практичного навчання, лікувальної фізкультури, ритміки, соціально-побутового, просторового орієнтування, розвитку мовлення (формування вимови і мовлення), слухового, зорового, дотикового сприймання, комунікативної діяльності з метою корекції первинних і вторинних відхилень у розвитку учнів, створення сприятливих умов для здобуття повної загальної середньої освіти, професійно-трудової підготовки, подальшої соціалізації учнів (вихованців).

Корекційні заняття, індивідуальні або групові, проводяться учителями з урахуванням особливостей розвитку учнів (вихованців).

6.3. Лікувально-профілактичні заходи передбачають профілактику соматичних захворювань, підтримання належного рівня психічної активності, працездатності, контроль за фізичним розвитком дітей. З цією метою медичними працівниками надається консультативна допомога педагогам і вихователям у дозуванні шкільних навантажень.

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей зі зниженим зором, сліпих особлива увага приділяється визначенню оптимальних можливостей практичного використання зорової функції кожним учнем (вихованцем) шляхом

дозування зорового та фізичного навантажень, особливостей сприймання наочно-дидактичного матеріалу, комплексу вправ зорової гімнастики.

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату особлива увага приділяється медичному контролю за дотриманням рухового та ортопедичного режиму на уроках та в позаурочний час.

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей зі зниженим слухом, глухих особлива увага приділяється лікувально-профілактичній і корекційно-розвитковій роботі, спрямованій на максимальне збереження та розвиток залишкового слуху, мовлення дітей, спостереженням за динамікою розвитку слухової функції учнів з аудіометричним та аудіологічним обстеженням.

У спеціальних школах (школах-інтернатах) для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, з порушеннями психічного розвитку, для розумово відсталих дітей особлива увага приділяється лікувально-профілактичній і корекційно-розвитковій роботі з урахуванням клінічних проявів захворювань та психологічних особливостей учнів (вихованців), що зумовлюють труднощі в навчанні.

6.4. Комплексне відновлювальне лікування в спеціальній школі (школі-інтернаті) проводиться за методиками медико-соціальної реабілітації, рекомендованими Міністерством охорони здоров'я України, та відповідно до індивідуальних програм реабілітації дитини-інваліда (для дітей-інвалідів).

Медична корекція основної вади розвитку передбачає специфічну медикаментозну фізіокліматотерапію, спеціальну лікувальну фізкультуру, застосування відповідного обладнання (оптичного, звукопідсилювального, ортопедичного).

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей з порушеннями зору, крім зазначених, передбачаються й такі види лікувально-відновлювальної роботи: консервативне, плеоптичне і плеопто-ортоптичне лікування; підбір оптичних засобів корекції, спеціальні заняття з розвитку зорового сприймання.

У спеціальній школі (школі-інтернаті) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату комплексне відновлювальне лікування передбачає систему реабілітаційних заходів (лікувальна фізкультура, масаж, фізіобальнеокліматотерапія, корекційні заняття в басейні тощо) для забезпечення відновлення і розвитку резервних і компенсаторних можливостей організму.

У відновлювальному медикаментозному лікуванні загальної недостатності нервової системи та психічного стану учнів (вихованців) спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для розумово відсталих дітей, дітей з порушеннями психічного розвитку здійснюється раціональна психотерапія із

застосуванням реабілітаційних, у т. ч. не медикаментозних методик, спрямованих на відновлення не тільки рухових функцій, але й психіки та мовлення, з метою максимально можливої соціальної адаптації та ранньої профорієнтації учнів (вихованців).

6.5. Медичні і педагогічні працівники під час занять та в позаурочний час здійснюють системні спостереження за дітьми. Результати динамічних медичних, психолого-педагогічних спостережень систематично обговорюються на засіданнях методичних об'єднань, педагогічної ради за участю шкільної психолого-медико-педагогічної комісії з метою уточнення режиму, змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до дитини.

На основі фізичних та інтелектуальних особливостей розвитку дітей лікарі спільно з педагогічними працівниками приймають обґрунтовані рішення щодо трудового навчання у спеціальній школі (школі-інтернаті) з урахуванням майбутньої спеціальності, реальних можливостей їх працевлаштування, форм подальшого професійного навчання учнів (вихованців).

Медичні працівники ознайомлюють педагогічних працівників, батьків із санітарно-гігієнічним режимом спеціальної школи (школи-інтернату), клінічними проявами особливостей розвитку вихованців; здійснюють просвітницьку роботу серед учнів (вихованців) з питань дотримання правил особистої гігієни, здорового способу життя.

6.6. Заклади охорони здоров'я разом з органами управління освітою та органами охорони здоров'я щороку забезпечують безоплатний медичний огляд учнів (вихованців), моніторинг і корекцію стану здоров'я, проведення лікувально-профілактичних заходів у спеціальних школах (школах-інтернатах) незалежно від їх видів і форм власності.

6.7. Консультативно-методична допомога з питань організації навчально-виховної, корекційно-відновлювальної, лікувально-профілактичної роботи здійснюється науково-дослідними, науково-методичними та лікувальними закладами, на території обслуговування яких розташована спеціальна школа (школа-інтернат).

6.8. Санітарно-гігієнічний та протиепідемічний режим у спеціальній школі (школі-інтернаті) забезпечується оптимальним співвідношенням інтелектуального та фізичного навантаження, тривалості навчальних занять і відпочинку, здійсненню комплексу заходів з фізичного виховання та

загартування дітей, організацією раціонального харчування, профілактикою травматизму, дотриманням протиепідемічних заходів, вимог техніки безпеки.

Відповідальність за додержання санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм несуть засновники (власники), директор спеціальної школи (школи-інтернату), нагляд здійснюється установою державної санітарно-епідеміологічної служби.

VII. Учасники навчально-виховного та реабілітаційного процесу

7.1. Учасниками навчально-виховного та реабілітаційного процесу є учні (вихованці), керівники, педагогічні, медичні та інші працівники спеціальної школи (школи-інтернату), батьки або особи, які їх замінюють.

7.2. Статус учасників навчально-виховного та реабілітаційного процесу, їх права та обов'язки визначаються чинним законодавством України, статутом, правилами внутрішнього розпорядку закладу.

VIII. Управління спеціальною школою (школою-інтернатом)

8.1. Безпосереднє керівництво роботою спеціальної школи (школи-інтернату) здійснює її директор.

Посаду директора спеціальної школи (школи-інтернату) незалежно від її підпорядкування, виду та форми власності може займати особа, яка є громадянином України, має освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або магістра за фахом "Дефектологія", стаж педагогічної роботи у спеціальній школі (школі-інтернаті) не менше як три роки, успішно пройшла атестацію педагогічних працівників.

Посаду заступника директора спеціальної школи (школи-інтернату) може займати особа, яка є громадянином України, має освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або магістра за фахом "Дефектологія" і стаж педагогічної роботи з відповідною категорією дітей не менше як три роки.

8.2. Директор спеціальної школи (школи-інтернату) державної та комунальної форм власності та його заступники призначаються на посаду та звільняються з посади відповідним органом управління освітою. Призначення та звільнення заступників директора здійснюється відповідним органом управління освітою за поданням директора.

Директор спеціальної школи-інтернату (школи) приватної форми власності та його заступники призначаються засновником (власником) за погодженням з відповідним органом управління освітою.

8.3. Директор спеціальної школи (школи-інтернату):

- здійснює керівництво педагогічним колективом, забезпечує раціональний добір і розстановку кадрів, створює необхідні умови для підвищення фахового і кваліфікаційного рівня працівників;
- організовує, координує діяльність педагогічних і медичних працівників для забезпечення єдності навчально-виховної та корекційно-розвиткової роботи, медичної реабілітації, відповідає за її якість та ефективність, сприяє забезпеченню учнів (вихованців) засобами індивідуальної корекції;
- відповідає за реалізацію державного стандарту загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, забезпечує контроль за виконанням навчальних планів і програм, якістю знань, умінь та навичок учнів (вихованців);
- діє від імені закладу, укладає договори з юридичними та фізичними особами, представляє заклад в усіх органах державної влади, установах і громадських організаціях, на підприємствах;
- створює необхідні умови для участі учнів (вихованців) у позакласній та позашкільній роботі;
- забезпечує дотримання вимог безпечної життєдіяльності, охорони здоров'я, санітарно-гігієнічних, протипожежних норм, техніки безпеки;
- уживає заходів щодо утвердження здорового способу життя, запобігання вживанню учнями (вихованцями) алкоголю, наркотиків;
- забезпечує права учнів (вихованців) на захист їх від будь-яких форм фізичного або психічного насильства;
- підтримує ініціативи щодо вдосконалення системи навчання та виховання, заохочення творчих пошуків, дослідно-експериментальної роботи педагогів та учнів (вихованців);
- залучає діячів науки, культури, членів творчих спілок, працівників підприємств, установ, організацій до навчально-виховного процесу, участі в учнівських об'єднаннях за інтересами;
- розпоряджається у встановленому законодавством порядку майном і коштами спеціальної школи (школи-інтернату);
- контролює дотримання режиму роботи спеціальної школи (школи-інтернату), організацію харчування і медичного обслуговування учнів (вихованців);
- видає у межах своєї компетенції накази та контролює їх виконання;
- координує роботу з організації соціально-педагогічного патронату батьків (осіб, які їх замінюють), родин, що мають дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку;
- щороку звітує про свою роботу на загальних зборах (конференції).

8.4. Постійно діючим колегіальним органом управління спеціальною школою (школою-інтернатом) є педагогічна рада, яку очолює директор.

Робота педагогічної ради організовується відповідно до потреб навчального закладу. Кількість засідань педагогічної ради визначається їх доцільністю, але не може бути менше чотирьох на рік.

8.5. До складу педагогічної ради входять педагогічні, медичні працівники спеціальної школи (школи-інтернату). У засіданнях педагогічної ради можуть брати участь із дорадчим голосом представники органів управління освітою, підприємств, установ, організацій, батьки (або особи, що їх замінюють).

8.6. Органом громадського самоврядування спеціальної школи (школи-інтернату) є загальні збори (конференція) його колективу, що скликаються не менше одного разу на рік.

Порядок скликання, повноваження, склад, чисельність загальних зборів (конференції) колективу встановлюються статутом закладу і колективним договором.

8.7. У період між загальними зборами (конференціями) діє рада спеціальної школи (школи-інтернату), діяльність якої регулюється статутом закладу.

8.8. У спеціальній школі (школі-інтернаті) за рішенням загальних зборів (конференції) або ради спеціальної школи (школи-інтернату) можуть створюватися і діяти піклувальна рада, учнівський комітет, батьківський комітет, методичні об'єднання, реабілітаційні комісії, асоціації тощо відповідно до чинного законодавства України.

ІХ. Матеріально-технічна база та фінансово-господарська діяльність

9.1. Використання матеріально-технічної бази та фінансово-господарська діяльність спеціальної школи (школи-інтернату) здійснюються в порядку, установленому Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року N 964 (964-2000-п) (із змінами), іншими нормативно-правовими актами.

9.2. Спеціальна школа (школа-інтернат) повинна мати свою територію, приміщення та обладнання для організації навчально-виховного процесу, корекційно-відновлювальної роботи, реабілітаційних заходів, проживання вихованців, проведення позакласної роботи.

Територія та приміщення спеціальної школи (школи-інтернату) повинні відповідати вимогам доступності та безпеки з урахуванням специфіки порушень фізичного та (або) розумового розвитку учнів.

Комплекс приміщень складають:

- навчальний корпус з обладнаними кабінетами, класами, лабораторіями, залами, бібліотекою; спальний корпус (блок) із спальними та побутовими кімнатами для підготовки до уроків, лагодження одягу, відпочинку й дозвілля; медичний блок;
- їдальня і харчоблок із складськими приміщеннями;
- господарчо-побутовий комплекс, що включає склади, пральню, гараж, виробничі майстерні тощо.

Для проведення корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи в усіх спеціальних школах (школах-інтернатах) також повинні бути обладнані:

- логопедичні кабінети;
- кабінети для проведення занять з ритміки;
- кабінети ЛФК, масажу і вправ на тренажерах;
- кабінети для занять із соціально-побутового орієнтування;
- навчально-виробничі майстерні з урахуванням організації на їх базі поглибленого професійно-трудоного навчання;
- кабінет трудоного навчання для учнів початкових класів;
- кабінети психологічного розвантаження;
- кабінети: терапевтичний, фізіотерапії, стоматологічний, процедурний, клімато-бальнеологічного лікування;
- басейн;
- кабінети для роботи практичного психолога, учителя-реабітолога, соціального педагога.

Крім зазначених вище, у спеціальних школах (школах-інтернатах) для дітей з порушенням зору відповідно до специфіки функціонування обов'язково повинні бути:

- офтальмологічний кабінет із затемненою кімнатою;
- кабінет плеоптичного лікування;
- кабінет для занять з розвитку зорового сприймання, орієнтування у просторі;
- кабінет інформаційних ресурсів, обладнаний комп'ютерними тифлокомплексами із спеціально адаптованим програмним забезпеченням;
- збільшені розміри бібліотеки і читального залу для розміщення й користування книгами, що видані рельєфно-крапковим шрифтом;
- спортивний майданчик для проведення занять з орієнтування у просторі.

У школах (школах-інтернатах) для сліпих дітей тифлокомплекси мають бути вкомплектовані брайлівським дисплеєм, для дітей зі зниженим зором - технічними засобами збільшення. У комплект тифлокомплексу входить магнітофон для прослуховування літератури, записаної на магнітну стрічку.

Робоче місце учня у школах (школах-інтернатах) для дітей з порушенням зору забезпечується індивідуальним освітленням.

У спеціальних школах (школах-інтернатах) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату повинні бути:

- кабінети дитячого психіатра (невролога), ортопеда;
- кабінети ЛФК з урахуванням можливості проведення групових, індивідуальних занять (з розрахунку один кабінет на одного інструктора ЛФК для роботи у дві зміни);
- майстерня з ремонту протезних пристроїв.

У спеціальних школах (школах-інтернатах) для дітей з порушеннями слуху повинні бути:

- кабінет для індивідуальних занять з розвитку слухового сприймання і формування вимови з розрахунку організації одночасної роботи з учнями класу;
- слуховий кабінет для фронтальної роботи, обстеження слуху;
- кабінети для занять з предметно-практичного навчання;
- кабінет отоларингології.

Кабінети для корекційної роботи з розвитку мовлення дітей повинні бути обладнані сучасними звукопідсилювальними приладами (слухомовні тренажери, політренажери, FM-радіосистеми).

9.3. Спеціальні школи (школи-інтернати) забезпечуються автотранспортом для перевезення дітей та для господарських потреб.

9.4. Спеціальна школа (школа-інтернат) може надавати платні послуги на договірній основі відповідно до Переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.97 N 38 (38-97-п) (із змінами).

9.5. Спеціальна школа (школа-інтернат) має право здійснювати міжнародне співробітництво в установленому законодавством порядку.

9.6. Звітність про діяльність спеціальної школи (школи-інтернату) здійснюється відповідно до законодавства.

Х. Контроль за діяльністю спеціальної школи (школи-інтернату)

10.1. Спеціальна школа (школа-інтернат) підпорядкована і підзвітна засновникові чи уповноваженому ним органу.

10.2. Державний контроль за діяльністю спеціальної школи (школи-інтернату) незалежно від її підпорядкування, типу і форми власності здійснюється з метою забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері загальної середньої освіти.

Державний контроль за діяльністю спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) усіх видів і форм власності здійснюють Міністерство освіти і науки України, Державна інспекція навчальних закладів, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування і підпорядковані їм органи управління освітою і наукою, органи державної санітарно-епідеміологічної служби та засновники (власники) закладу.

10.3. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд здійснюється відповідно до Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.99 N 1109 (1109-99-п) (із змінами).

10.4. Основною формою державного контролю за діяльністю спеціальної школи (школи-інтернату) будь-якого виду і форми власності є державна атестація, що проводиться не рідше одного разу на десять років у порядку, установленому Міністерством освіти і науки України.

10.5. У період між атестаціями проводяться перевірки (інспектування) спеціальної школи (школи-інтернату) з питань, пов'язаних з її навчально-виховною, корекційно-розвитковою роботою, фінансово-економічною діяльністю.

Директор департаменту
загальної середньої
та дошкільної освіти

О.В.Єресько

Публікації документа

Офіційний вісник України від 08.01.2009 — 2008 р., № 99, стор. 24, стаття 3274,
код акту 45289/2008